

DR. MICHAEL KUYUCU

michael@michaelsow.net

Dizi imparatorluğu

insanların bu kadar dizi fanatığı olmalarına bir anlam veremiyorum. Seksenlerde Brezilya dizileri vardı, sonra yerli diziler çıktı. Çevremde bu dizileri fanatik bir şekilde izleyen insanları gördükçe şaşırıyorum, ancak Türkiye medyasında beni artık hiçbir şey şaşırtmıyor.

Kalite olarak bakıldığında Hollywood filmleri ile mücadele edecek görsel ve teknik alt yapılarla hazırlanan bu dizilerin ekonomik hacmi ise ayrı bir tartışma konusu. Bir dizinin bölüm maliyeti 300 bin ile 600 bin lira arasında değişebiliyor. Yani bir dizi yapımcısı bir aylık bir diziden 1 milyon liraya yakın bir ciro yapabiliyor. Bu kadar büyük bir talebe karşı bu kadar büyük bir ekonomi oluşması normal. Ayda 1 milyon lira ciro yapan sektörleri bir düşünün ? Çevrenizde kaç şirket yada kişi bu kadar büyük bir ciro yapabiliyor ? Bu rakam ortalama bir rakam. Bunun üstünde bütçelerle hazırlanan diziler var.

Dizilerin ekonomik yanı bir yana etki yönü de çok ciddi. Şarkılar ve şarkıcılar diziler sayesinde ünlü oluyor, bunun en somut ve son örneği Kanal D'de yayınlanan ve genç kızlarımızın seyredirken

baygınlık geçirdiği Kuzey Güney dizisi. Bu dizideki bazı sahnelerde yayınlanan Mehmet Erdem adlı genç sanatçının "Hakim Bey" adlı şarkısı buna en güncel örnek. Bu şarkı ve yorumcusu bu dizi sayesinde gündeme geldi, dizide şarkısı çalınan bu genç adamın adı bu dizide şarkısı çalınmaya kadar ağza bile alınmazken bir anda herkesin bildiği bir solist oldu.

İnsanlar bu dizileri öylesine garip bir fanatizm ile izliyor ki, bir şeyler açmışlar gibi iç dünyalarında yer alan boşlukları, açıkları bu diziler vasıtasıyla doyuruyorlar. Bu cinsellikte olabiliyor, ruhsallıkta olabilir, aklınıza gelebilecek her türlü manevi açıklık olabiliyor. Bu, aslında milyonları gütmek için medyanın kullanımına en iyi örnek diyebiliriz. En az yirmi milyon insanı bir dizi vasıtasıyla yönetebiliyorsunuz, bu güç bugün hangi komutanın, hangi hükümetin elinde var ? Hangi sistemin elinde böylesine büyük bir güç var ? İş böyle olunca diziler birer hükümet veya devlet gibi kendi bağımsızlıklarını ilan ediyor ve toplumu etkileyen bir numaralı etken olarak iki binli yılların Türkiye'sine damgası vuruyor. Her bir dizi kendi içinde ayrı bir imparatorluk gibi farklı sosyal ve manevi boşlukları doyuruyor.

Şöyle bir oturup incelendiğinde Eylül ortasında başlayan yeni yayın dönemlerinde 24 tane yeni 32 tane eski dizi yayınlanmaya başlandı. Yani toplamda 56 dizi yayınlandı. Bunlar arasında elenenler oldu, devam da edecek. Bu dizi imparatorluğu bir süreç içinde, dizi mezarlığına dönüşüyor. Yüksek maliyetli dizilerin yüksek reyting alması amaçlanıyor, alamayanlarsa sistemden eleniyor. TV kanalları yapımcılarla vahşi kapitalizmin köruklediği ilginç pazarlıklar yapıyor. Şu kadar reyting alırsan şu kadar para, ya da şu kadarın altına

düşersen diziyi kaldırırım tarzı muhabbetler dönüyor. Bu dizilerde ki emekçilerin haklarına bakılmaksızın bir dizi beşinci yada onuncu bölümünde aniden yayından kaldırılabilir. Bu konuda son hedef reytingde 4'ün altına düşmemek. Eğer % 4 reyting alamazsanız diziniz pat diye kaldırılıyor. Bu dizideki işçiler bir anda işsiz kalabiliyor. Toplum dizilerdeki güzel oğlanları ve güzel hatunları seyredip onlarla bazı manevi ihtiyaçlarını tatmin ediyorlar ama o güzel çocukla kızın arkasında çalışan emekçileri takan olmuyor. Üç kuruşa emek sarf eden emekçilerin ne emeklerine saygı duyuluyor ne de onların yarım kalan emekleri telafi ediliyor. Madalyonun arka yüzü çok acımasız !

Son birkaç günde yayından kaldırılan dizilerden biri ATV'de yayınlanan "Uçurum" adlı dizi. Dizin kaldırılacağını emekçiler dizi setinde öğrenmişler, gerekçe "reyting". Bazı anlamsız sebeplerden dolayı yayından kaldırılan dizilerde var. Buna en somut örnek Kanal D'de yayınlanan "Sultan" adlı dizi. Dizin yayından kaldırılma gerekçesi dizi çekimlerinin Diyarbakır'dan İstanbul'a alınması. Şu dizilerin yayından kaldırılma sebeplerini derleseniz bir komedi dizisi çıkar.

Burada en acı olan bu dizilerde emek sarf eden emekçilerin emeklerine saygı duyulmaması. Bir baş rol oyuncusu bir bölümlük diziden 20 bin lira alırken bir emekçi gün geliyor bir tek bölümden 200 lira bile alamıyor. Evdeki çorbasını ısıtmak için saatlerce çalışıyor, sonra bir gün yapımcı gelip "arkadaşlar tv kanalı dizimizi kaldırdı, bugün son çalışma günümüz" deyiveriyor. Ne kadar kolay değil mi ? Peki buna niye kimse ses çıkartmıyor ? Sinema sendikaları ne yapıyor ? Yoksa onlarda mı kendilerini dizi izlemeye kaptırdılar, onlar da mı hipnoz oldular !